

Ўзбекистондаги Тожик  
Тилидаги  
Газеталар Тарихидан

Ғайрат Раҳимқулов\*  
ORCID / 0000-0001-9837-3005

**Аннотация**

Ушбу мақолада Ўзбекистонда кейинги 100 йилдан ортиқ давр мобайнида тожик тилида нашр этилган газеталар ва уларнинг чоп этилиш тарихи, республиканинг тожик тилида сўзлашувчи аҳолисининг эркин ахборот олиш ҳамда уларнинг маънавий, маданий эҳтиёжсини қондиришидаги роли таҳлил этилган.

Таҳлил «Бухорои шариф», «Овози тожик», «Овози Самарқанд» газеталари тимсолида амалга оширилган.

**Калим сўзлар:** Ўзбекистон, тожикча газеталар, Бухоро, Самарқанд, тарих

Özbekistandaki Tacikçe  
Gazetelerin Tarihi

G'ayrat Rahimqulov\*\*  
ORCID / 0000-0001-9837-3005

**Öz**

Bu makalede Özbekistanda son yüz yılda Tacikçe yayımlanan gazeteler ve onların yayımlanış tarihi hakkında incelemeler yapılmıştır. Tacikçe yayımlanan gazetelerin cumhuriyetin Tacikçe konuşan ahalisinin bilgi edinme hakkının realize edilişindeki ve onların kültür ve manevi ihtiyaçlarını karşılama alanındaki rolü araştırılmıştır.

Araştırmalar 'Buharai Şerif', 'Avazi Tacik', 'Avazi Semerkant' gibi gazetelerin bazında gerçekleştirilmiştir.

**Anahtar Kavramlar:** Özbekistan, Tacikçe gazeteler, Buhara, Semerkant, Tarih

\* Самарқанд Давлат университети, Филология факультети, тожик тили ва адабиёти кафедраси ўқитувчиси, juliboy2@gmail.com

\*\* Öğr.gör, Semerkant Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Tacik Dil ve Edebiyatı bölümü, juliboy2@gmail.com

## History of Tajik newspapers in Uzbekistan

Gayrat Rahimqulov\*\*\*  
ORCID / 0000-0001-9837-3005

### Abstract

*In this article analyzed Tajik newspapers of Uzbekistan during last 100 years and their formations history. This newspapers was the sources in getting free information and satisfying the spiritual, cultural aspirations of the Tajik people.*

*Analysis took place in the context of the newspapers "Bukhara Sharif", "Voice of Tajik" and "Voice of Samarkand".*

**Keywords:** Uzbekistan, Tajik newspapers, Bukhara, Samarkand, History

### 1. Кириш

Маълумки, Ўзбекистон халқи бир қанча этнослардан ташкил топган бўлиб, уларнинг баъзилари бу юрт тупроқларида ўзбеклар билан минг йиллардан бери бирга яшаб келмоқдалар. Бугунги кунда Ўзбекистон Республикасида яшаётган 1,5 миллион нафарга яқин тожиклар ана шундай аҳоли тоифасидан бўлиб, улар бу мамлакатнинг озод, ҳур ва тенг ҳуқуқли фуқароларидир. Ўзбекистоннинг Биринчи Президенти И.А.Каримовнинг сўзлари билан айтганда, «Ватанимизда яшаётган тожиклар учун Ўзбекистон ҳақиқий ва қадимий ватан бўлгани каби, Тожикистон бу республикадаги ўзбекларнинг ҳақиқий ва қадимий ватанларидир»<sup>1</sup>. Социологик сўровлар Ўзбекистонда яшовчи тожикларнинг 22 фойизи ўзбек тилини ўз она тилиси деб

<sup>1</sup>Каримов И. А. Выступление на торжественной церемонии открытия дней Республики Таджикистан в Узбекистане - [http://2004.press-service.uz/rus/knigi/9tom/7tom\\_7.htm](http://2004.press-service.uz/rus/knigi/9tom/7tom_7.htm) (December, 2007)

\*\*\* [juliboy2@gmail.com](mailto:juliboy2@gmail.com)

хисобланишини кўрсатганлиги бежизга эмас<sup>2</sup>, масаланинг айнан шу тарафи билан тожиклар республикадаги бошқа миллий озчиликлардан фарқ қиладилар. Шу билан бирга республика ҳукумати Ўзбекистондаги тожикларнинг миллий-маданий ва таълимий эҳтиёжларини қондиришга жиддий эътибор бериб келмоқда, Республика пойтахти Тошкентда, тожиклар гўж бўлиб яшайдиган Самарқанд, Бухоро шаҳарларида, Бойсун, Сариосиё туманларида (Сурхондарё вилояти), Чуст, Сўх туманларида (Фарғона вилояти) тожикларнинг миллий маданий марказлари фаолият кўрсатмоқда<sup>3</sup>.

Ўзбекистондаги 282 та тожик мактабларида ва бошқа мактаблардаги тожик синфларида 100 мингдан ортиқ ўқувчи таълим олмоқда, бир қанча ўзбек университетларида (Самарқанд, Бухоро, Термиз, Фарғона) таълим тожик тилида олиб бориладиган факультетлар ва бўлимлар мавжуд<sup>4</sup>.

<sup>2</sup> Назаров Р.Р., Алиева В.Р., Юнусова Д.М. Русский язык в Узбекистане - <http://www.ia-centr.ru/expert/257/> (December, 2007)

<sup>3</sup> Ш. Шоисламов: Проблемы в ЦентрАзии раздуваются искусственно - <http://www.avesta.tj/articles/2/83115.html> (30.08.2007).

<sup>4</sup> Ш. Шоисламов: Проблемы в ЦентрАзии раздуваются искусственно - <http://www.avesta.tj/articles/2/83115.html> (30.08.2007).

Шунингдек, Ўзбекистонда ўтган асрнинг 20-йилларидан эътиборан тожик тилидаги газеталар нашр қилиниб келинмоқда ва республикадаги тожик аҳолисининг ахборот эркин олиш ҳуқуқини таъминлашга хизмат қилмоқда.

## 2. Тожик тилидаги газеталарнинг тарихи

Маълумки, 19-асрнинг 60-йилларига келиб, Туркистон ўлкасидаги Бухоро, Хива, Қўқон хонликлари чор Россияси тарафидан ишғол қилинди. Ишғол қилинган ҳудудларда Туркистон генерал-губернаторлиги тузилди ва Бухоро ва Хива хонликлари кичрайган ҳудудлари билан Россия империясига ярим вассал давлат ҳолида қолди. Мустамлака ҳукумати Туркистонда 1871 йилдан эътиборан «Туркистон вилояти газети» газетасини чоп эттира бошлади, бу газета аслида рус тилида нашр этиладиган «Туркистанские ведомости» газетасининг маҳаллий тилдаги варианты бўлиб, ундаги мақолалар асосан ўзбек тилида эълон қилинар эди<sup>5</sup>.

Шу туфайли Ўзбекистондаги тожик газеталарининг тарихи Туркистон ўлкасида жаидчилик

<sup>5</sup> Яқин ўтмиш. Туркистон вилояти газети - <http://shosh.uz/yaqin-otmish-turkiston-viloyati-gazeti/> (May, 2017).

ҳаракатининг пайдо бўлиши билан боғлиқ ҳолда бошланади. 19-асрнинг 80-90 йилларида Туркистонда жадиличлик ҳаракати бошлангани маълум. Бу ҳаракат айниқса, Исмоилбей Ғаспиралининг 1886 йилги Туркистон саёҳати ва унинг машҳур «Таржимон» газетасининг ўлкадаги зиёли қатлами орасида ёйилиши билан кучайди. 1905-йилги рус инқилобидан кейин маҳаллий тилларда газета ва журналлар чиқариш, мактаблар очиш эркинлиги таъсис этилгач, жадиличлик ҳаракати кенг қулоч ёйди, жади́д газетачилиги вужудга келди.

20-аср бошига келиб, ўлка аҳолисини асрий ғафлат уйқусидан уйғотиш, халқ орасида маърифатпарварлик ғояларини тарғиб қилиш учун жади́длар ўзбек, тожик, қозоқ, қирғиз, туркман тилларида газеталар чоп этдилар<sup>6</sup>.

## 2.1. «Бухорои шариф»

Дастлабки тожикча жади́д газетаси «Бухорои шариф» номи билан 1912 йил 11 мартда Янги Бухоро, яъни Когон шаҳрида нашр этила бошланган. Бу газетанинг Бухородаги рус элчихонасининг

сиёсий таъсири, Бухоро қушбегиси (бош вазир)нинг дастаги билан очилгани учун уни соф жади́дона газета деб ҳам бўлмайдди, аммо «Бухорои шариф» бошқа жади́д газеталаридан фарқли ўлароқ, тожик тилидаги мақолаларнинг устиворлиги билан ажралиб туради. Шунингдек, бу газета тожик тилидаги газета услубининг шаклланиши, юртимиздаги ва қўшни давлатлардаги тожик журналистикасининг тамал тошларини қўйиб бергани билан ажралиб туради. Айни пайтда Бухорода эълон қилинган материалларида ўзбекча мақолалар устивор бўлган «Турон» газетаси ҳам нашр қилинган бўлиб<sup>7</sup>, машҳур ёзувчи Садриддин Айнийнинг сўзлари билан айтганда «бу икки газета нафақат Бухоро амирлигида, балки бутун Туркистонда ислохотлар фикрини ёйган нашрлар эди»<sup>8</sup>.

«Бухорои шариф» газетаси 1912 йил 14 июлдан эътиборан ҳафтада тўрт марта, 11 сентябрдан бошлаб дастлаб ҳафтада уч марта марта нашр қилинган ва 1913 йил 2 январгача унинг 153 та сони чиққан. 1913 йил 2 январда Россия империясининг Бухородаги элчиси Петровнинг имзоси билан газета

<sup>6</sup>Қаранг: Абдуазизова Н. Туркистон матбуоти тарихи. -Тошкент, 2000; Абдуазизова Н. Миллий журналистика тарихи - 1.-Тошкент: «ШАРҚ» НМАК, 2008. - 384 б.

<sup>7</sup>Набави А.Нахустин рўзномаи тоҷикӣ ва фарҳанги рўзномаи тоҷикӣ («Бухорои шариф», «Самарқанд», «Ойина»). –Душанбе: Эҷод, 2007, с.15-21.

<sup>8</sup>Айний С. Куллиёт, Ч.10.- Душанбе, 1966, с.147

тахририятига хат келади ва бу хатда «Жаноби олий Бухоро амирининг истагига кўра шу кундан эътиборан газетанинг чоп этилиши тўхтатилади», деб билдирилган эди<sup>9</sup>. Бухоро амирлиги ҳукумати ва рус ҳукуматини ҳам «Бухорои шариф» саҳифаларида эълон қилинган мақолалардаги ҳурфикрлик ва ислоҳотлар талаби чўчитиб юборгани туфайли ана шундай қарорга келинган бўлса керак. Газетага С.Айний, Мирзо Муҳиддин, Мирзо Изом ва Мирзо Абдулқодир Муҳиддинов, Мирзо Абдулвоҳид Мунзим, Муҳаммаджон Шакурий, Маҳмудхўжа Бехбудий, Саид Ризо Ализода каби машҳур жадид адиблар, маорифчилар ва ислоҳотчилар ўз мақолалари, таҳлил ва таржималари билан қатнашгани бу тахминни қўллаб-қувватлайди<sup>10</sup>.

## 2.2. «Самарқанд» газетаси

Туркистон жадидларининг «отаси», улуғ мутафаккир, маърифатпарвар ва ислоҳотчи Маҳмудхўжа

<sup>9</sup> Набави А.Нахустин рўзномаи тоҷикӣ ва фарҳанги рўзноманигорӣ («Бухорои шариф», «Самарқанд», «Ойина»). –Душанбе: Эҷод, 2007, с.37.

<sup>10</sup> Қаранг: Набави А.Нахустин рўзномаи тоҷикӣ ва фарҳанги рўзноманигорӣ («Бухорои шариф», «Самарқанд», «Ойина»). –Душанбе: Эҷод, 2007, с.17-38.

Бехбудий Туркистонда миллий матбуот тараққиёти ва янги нашрлар тамал тошини қўйишда ташаббускорлик ва ташкилотчилик кўрсатган шахсиятдир. 1913 йил 15 апрелда Бехбудийнинг масъул муҳаррирлиги остида Самарқанд жадидларининг тўнғич газетаси "Самарқанд" номи билан чиқа бошлади. Икки бетлик газетанинг биринчи бети тепасида бу илк миллий нашрга шундай изоҳ берилган: "Маҳаллий туркий ва форсий ўрта шевада илм-фан, адабиёт, тижорат, хунар ва зироатдан, Русия аҳволи ва маданияти, хорижий мамлакатлари ҳолидин, олами Ислом тириклигидан ёзғувчи маданият мусаввар жаридадир". Ҳафтада икки марта икки бетлик чиққан бу газета 7-8 сонидан бошлаб тўрт бетлик бўлиб, 400-600 нусхада босилиб туради<sup>11</sup>.

«Самарқанд» газетаси 1913 йилнинг 17 сентябрига қадар чиқиб тургани ва унинг 45 та сони чоп этилгани маълум. Газетанинг тожик тилида эълон қилинган мақолалари Мирзо Сирож Ҳаким, Тошхўжа Асирий, Ажзий, Айний, Меҳрий, Фаҳриддин Рожий ва газетанинг эгаси Маҳмудхўжа Бехбудий каби таниқли маърифатпарвар ва ислоҳотчилар

<sup>11</sup> Қаранг: Маърифат фидойиси-  
<http://zarnews.uz/madaniyat/6258-marifat-fidoyisi.html> (19.01.2017).

томонидан ёзилгани учун кенг оммага манзур бўлган эди. Газета Туркистон ўлкасида, Бухоро ва Хива хонлиги ҳудудларида, Афғонистонда машхур бўлиб кетди. Аммо, худди «Бухорои шариф» газетасининг ёпилиши ходисасида бўлгани каби, ислохотлар, озодлик, маърифат ғояларини тараннум этган мақолалар газета саҳифаларидан кенг ўрин олгани учун, чор ҳукуматининг мустамлакачи маъмурияти уни сиқувга олади, Маҳмудхўжа Бехбудий ўз газетасини чиқаришни тўхтатишга мажбур бўлади. Бу хусусда бу воқеаларнинг гувоҳи – жадид муаллиф Ҳожи Муин куйидагича ёзади: «...мустабид ҳукуматнинг сиқиши ва моддий жиҳатдан торликда қолғонлиги сабаб ортиқ давом этолмай 44нчи сонидан тўқталмоққа мажбур бўлди. Халққа янги фикрлар бериб раҳбарлик эта бошлагон «Самарқанд» газетасининг тўқталиб қолиши ёшларга ёмон таъсир этди. Ҳатто Хўқанд ёшларидан Ақобир Шохмансур ўғли билан Мирзоҳид Оқилий ўртоқлар жамиятга келиб, газетани қайтадан давом этдирмак учун унга 500 сўм иона билан 200 обуна юборишга ҳозир эканликларини телеграф орқали билдирдилар»<sup>12</sup>. Аммо, афтидан

<sup>12</sup> Ҳожи Муин. Самарқанд матбуотининг тарихи (1923)-<http://www.e-tarix.uz/milliyat-insholari/jadid-matbuoti/839-kitob.html> (10.08.2017).

Бехбудий ва бошқа жадидларнинг газетани сақлаб қолиш хусусидаги ҳаракатлари самара бермайди, чор ҳукуматининг азми қатъий бўлган. «Бехбудий афанди бундан сўнг газетани 45нчи сонини ёлғиз бир бетлик қилиб чиқарди ва шул сонда ҳамият эгаларига ташаккур этиш билан баробар бу иона ва ёрдам газетани асослик суратда узок муддат давом этдира олмаслигини билдирди. Бу тўғрида ўз фикрини ёзиб ўтди. Мазкур ионани ҳам қабул этмади»<sup>13</sup>. Ўзбек ва тожик тилларидаги мақолалари билан маърифатпарварлик ва ҳуррият ғояларини тарғиб қилган газетанинг қисқа муддатли фаолияти шу билан айни авжи паллада узилиб қолди.

Кейинчалик "Самарқанд"нинг бевосита давомчиси ва меросхўри сифатида 1917 йил 16 апрелидан чиқа бошлаган "Ҳуррият", 1918 йилдан 1922 йилгача чиқиб турган "Меҳнаткашлар товуши" газеталарида мустақиллик, илму ирфонга даъват этувчи долзарб мақолалари билан фаол иштирок этди<sup>14</sup>.

Шуни айтиш керакки, Маҳмудхўжа Бехбудийнинг тараққийпарварлик, ноширлик фаолияти фақат

<sup>13</sup> Ҳожи Муин. Кўрсатилган манба.

<sup>14</sup> Қаранг: Маърифат фидойиси-<http://zarnews.uz/madaniyat/6258-marifat-fidoyisi.html> (19.01.2017).



газетачилик билан чекланиб қолгани йўқ. У 1913 йил 20 августидан "Ойна" журналини ҳам чиқара бошлайди. Журнал нафақат Туркистон ўлкаси аҳли фуқароларини, балки Кавказ, Татаристон, Эрон, Афғонистон, Туркиягача тарқалиб, мазлум халқларни ўзаро бирлашишга, илму маърифатга чорлайди. "Ойна" журналининг мундарижаси жуда кенг бўлиб, унда миллат ва унинг ҳақ-ҳуқуқи, тарихи, тил ва адабиёт масалалари, дунёдаги аҳволга доир қизиқарли мақола ва баҳс-мунозаралар бериб борилган. 1915 йил октябрь ойигача жами 68 сони чоп этилган «Ойна» журналидаги мақолаларнинг ҳам маълум бир қисми тожик тилида эълон қилинган. Жумладан, И.С.Брагинскийнинг кузатишларига кўра, журналнинг 1913 йилги декабрь, 1914 йилги октябрь, 1915 йилги июнь сонларида эълон қилинган тожикча мақолалар ўша даврдаги тожик зиёлилари ўртасида катта акс-садо берган<sup>15</sup>.

### 2.3. «Овози тожик» газетаси

«Овози тожик» газетаси 1924 йилда 25 августда, янгидан ташкил этилган шўро Ўзбекистонининг

ўша вақтдаги пойтахти Самарқандда «Овози тожик камбағал» номи билан нашр этилган ва ўша вақтда ҳокимиятни қўлида тутган Шўролар ҳокимияти бу билан бу ерда тожик йўқсуллари орасида ўз ташвиқотини олиб боришни кўзлаган, албатта. Туркистон АССР Комиссарлар Советининг 1921 йил 21 декабрдаги фармойишида айнан ана шу мақсадларда тожик тилидаги газетани нашр этиш ҳақида сўз боради<sup>16</sup>.

Садриддин Айний каби тожик адабиёти ва маданиятининг йирик вакили бу газетанинг чоп этилишининг бошида тургани маълум. Шу туфайли бу газета 20-асрнинг 20-30-йилларда меҳнаткаш омма орасида машҳур эди, унинг саҳифаларида тожик тили, адабиёти, тожик санъати ва маданияти, мактаб ва маориф, хотин-қизлар озодлиги, йўқсулларнинг муаммолари теранликлик билан ёритилар эди<sup>17</sup>. Газетанинг биринчи муҳаррири этиб зиёли А.Қурбий тайинланган эди. Газетанинг тожик халқининг

<sup>15</sup> Брагинский И.С. Из истории персидской и таджикской литературы. – М.: Наука, 1972, с.443.

<sup>16</sup> Азимов А.Х. История становления таджикской печати двадцатых годов (на примере газеты «Овози тожик» и её приложений). Автореф. дисс. на соискании учен.степ. канд.ист.наук.-Душанбе, 1994, с. 7.

<sup>17</sup> Азимов А.Х. История становления таджикской печати двадцатых годов (на примере газеты «Овози тожик» и её приложений). Автореф. дисс. на соискании учен.степ. канд.ист.наук.-Душанбе, 1994, с. 8-10.

озод минбари сифатида шаклланишида С.Айний билан бирга маърифатпарварлар С.Ализода, М.Хўжандий (иккинчи муҳаррир), М.Ҳасаний, М.Расулий, Муин Хўжа, Ш.Шотемур, Р.Ҳошимларнинг ҳам катта ҳиссаси бор. Раҳим Ҳошим 1960-йилларда ёзган хотираларида «Мен А.Қурбий ва С.Ализоданинг газетани савдогарлардан қоғоз қарзга олиб чиқарган кунлари бўлганини ҳам биламан», деб ёзган эди<sup>18</sup>.

Ушбу газета 1931-1940 йилларда «Ҳақиқати Ўзбекистон», 1950 йил 5 мартдан «Ўзбекистони сурх», 1964 йилдан эътиборан яна «Ҳақиқати Ўзбекистон» номлари билан нашр этилди. 1991 йилда жамоатчиликнинг истак-хоҳишларига кўра газетага унинг тарихий номи «Овози тожик» қайтарилди. Ўз тарихида қайси номда ва қандай тиражда нашр этилган бўлмасин, бу газета ҳар доим Ўзбекистонда яшаган тожик аҳолисининг маданий, маърифий ва эркин ахборот олиш эҳтиёжларини қондириб келди, шу сабабдан «Овози тожик» газетасини ҳақли равишда Ўзбекистондаги тожик тилидаги матбуотнинг қарвонбошиси деб атайдилар<sup>19</sup>.

<sup>18</sup> Ҳашим Р. Овози тожик // Ҳақиқати Ўзбекистон. – 1964-. 11 октябрь.

<sup>19</sup> Газета Овози тожик/ Голос таджика - <http://old.pressa.ru/izdanie/37188> (May, 2017).

### 3. Тожик газеталари мустақиллик йилларида

Ўзбекистон Республикасининг Конституциясида мамлакатнинг фуқаролари миллати, диний эътиқоди, тилидан қатъий назар ўз она тилларида таълим ва эркин ахборот олиш ҳуқуқига эга эканлиги қайд этилган. Ана шу конституционал қоидага кўра, республика ҳукумати мамлакатдаги миллий озчиликларга ўз она тилида таълим ва эркин ахборот олиш учун кўлидан келган барча чораларни кўрмоқда. Жумладан, «Овози тожик» Ўзбекистонда истиқомат қилаётган тожик миллатига мансуб фуқароларни аниқ, асосли, сараланган, қайта ишланган, таҳлил этилган ахборотлар билан таъминлашда муҳим воситалардан биридир.

Республиканинг тожиклар гуж бўлиб яшайдиган ҳудудларида - Самарқанд вилоятида «Овози Самарқанд» газетаси, Фарғона вилояти Сўх туманида «Садои Сўх», Сурхондарё вилоятида «Садои Сурхон», «Ховар», газеталари мавжуд, бундан ташқари Самарқанддаги «Самарқанд», «Гулобод тонги» газеталарида, Сурхондарёдаги «Сариосиё», «Боботоғ тонги»



газеталарида тожикча мақолалар чоп этиладиган саҳифалар мавжуд.

Республикада тожик тилида нашр этиладиган газеталар Ўзбекистонда яшаётган тожикларнинг объектив ахборот олишга бўлган эҳтиёжини қондириш, мамлакатда амалга ошириладиган ислохотларга бўлган ишончини ошириш, фаол иштирокчи бўлиш, Ўзбекистон Президентининг Фармонлари, Вазирлар Маҳкамаси қарорлари, тегишли қонунлар ижросини таъминлашга йўналтириш ва бошқа зарур ахборотлар билан таъминлашда муносиб ҳисса қўшиб келмоқда.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистонда амалга ошириладиган сиёсий, иқтисодий, маънавий-маърифий ислохотлар таъсирида тожик газеталари тили ва услубида ҳам бир қатор ижобий ўзгаришлар юз берди. Тожик газеталари жанрлари ўзига хос хусусиятларга эга бўладиганлигини ахборот жанрларидан хабар, интервью, ҳисобот, репортаж; таҳлилий жанрлардан мақола, корреспонденция, обзор, шарҳ, тақриз, хат; бадиий-публицистик жанрлардан лавҳа, очерк, фельетон жанрлари тили мисолида аниқ кўриш мумкин.

### **Хулоса**

Ўзбекистон Республикаси ҳудудларида тожик тилида нашр этилган газеталарнинг 100 йилдан ортиқ тарихи бор. 1912 йилда нашр этила бошлаган «Бухорои шариф» газетасидан бошланган тожик газетачилиги Шўролар даврида ҳам давом этди ва мустақиллик йилларида ўзининг янги босқичига кўтарилди. Ҳозирги пайтда республикада 3 та мустақил тожикча газета мавжуд бўлиб, буларнинг 1 таси мамлакат миқёсида («Овози тожик»), 2 таси вилоят миқёсида («Овози Самарқанд», Самарқанд вилояти, «Ховар», Сурхондарё вилояти), нашр этилади. Бундан ташқари тожиклар ғуж бўлиб яшайдиган туманларда ҳам бир нечта туман газеталари ҳам тожик тилида чоп этилади.

Бу газеталарнинг барчаси мамлакатнинг тожик миллатига мансуб фуқароларининг ахборот олиш ҳуқуқини таъминлашга, уларнинг маданий, маърифий ва таълимий эҳтиёжларини қондиришга хизмат қилмоқда.

### **Библиография**

КАРИМОВ И. А. ,2004, Выступление на торжественной церемонии открытия дней Республики Таджикистан в Узбекистане - <http://2004.press->

service.uz/rus/knigi/9tom/7tom\_7.htm  
(10/12/ 2007)

АБДУАЗИЗОВА Н., 2000,  
Туркистон матбуоти тарихи. -  
Тошкент,; Абдуазизова Н.  
.Миллий журналистика тарихи - 1.-  
Тошкент: «ШАРҚ» НМАК, 2008. -  
384 б.

АЗИМОВ А.Х., 1994, История  
становления таджикской печати  
двадцатых годов (на примере  
газеты «Овози точик» и её  
приложений). Автореф. дисс.. на  
соискании учен.степ.  
канд.ист.наук.-Душанбе, 28 С.

АЙНИЙ С., 1966, Куллиёт,  
Ч.10.- Душанбе.

БРАГИНСКИЙ И.С., 1972, Из  
истории персидской и таджикской  
литературы. – М.: Наука, с.443.

НАБАВИ А., 2007, Нахустин  
рўзномаи точикӣ ва фарҳанги  
рўзноманигорӣ («Бухорои шариф»,  
«Самарқанд», «Ойна»). –Душанбе:  
Эчод, с.15-21.

НАЗАРОВ Р.Р., АЛИЕВА В.Р.,  
ЮНУСОВА Д.М. Русский язык в  
Узбекистане - <http://www.ia-centr.ru/expert/257/> (10/12/2007).

ХАШИМ Р., 1964, Овози  
точик // Ҳақиқати Ўзбекистон, 11  
октябрь.

ШОИСЛАМОВ Ш. Проблемы  
в ЦентрАзии раздуваются  
искусственно -  
<http://www.avesta.tj/articles/2/83115.html> ( 30/08/2007).

ҲОЖИ,МУИН.,1923,Самарқан  
д матбуотининг тарихи ()-  
<http://www.e-tarix.uz/milliyat-insholari/jadid-matbuoti/839-kitob.html> (10/08/2017).

### Интернет манбалар

Газета Овози точик/ Голос  
таджика -  
<http://old.pressa.ru/izdanie/37188>  
(10/05/2017).

Маърифат фидойиси-  
<http://zarnews.uz/madaniyat/6258-marifat-fidoiyisi.html> (19/01/2017).

Яқин ўтмиш. Туркистон  
вилояти газети -  
<http://shosh.uz/yaqin-otmish-turkiston-viloyati-gazeti/> (05/05/2017).